

نگاه ۱

از زبان بانو ثقفی همسر امام:

آیامی دانید مهریه همسر امام خمینی (ره) چقدر بود؟

بعد از این که خانه مهیا شد، پدرم گفتند: «به اینها اثاث بدهید که می خواهند بروند آن خانه.» اثاث اولیه مثل فرش و لحاف کرسی و اسباب آشپزخانه و دیگر چیزها را فرستادند. یک ننه خانم هم داشتیم که دایه ما درم بود. او را هم با دخترش عذرا خانم فرستادند آن جا برای پذیرایی و آشپزی شب پانزدهم یا شانزدهم ماه مبارک رمضان بود که دوستان و فامیل را دعوت کردند و لباس سفید و مشکی شیک را که دختر عمه‌ام با سلیقه روی آن پذیرایی کرده بودند. آنان در بی خانه‌ای اجاره‌ای می‌گشتند تا عروس را ببرند. بنا بود عروسی در تهران برگزار شود و بعد به قم برویم. بعد از هشت روز، خانه پیدا شد که درست همانی بود که در خواب دیده بودم.

عقد ما مفصل نبود. پدرم در اتاق بزرگ اندرونی که تالار نام داشت، نشسته بود. مرا صدا کرد و گفت: «قدسی جان! من تازه از مدرسه آمده بودم و چون بی‌چادر پیش ایشان نمی‌رفتم، چادر خواهر کوچکم را انداختم سرم و نزدشان رفتم. پدرم گفت: «آن طرف کرسی بنشین.»

پدرم گفت: «مرا وکیل کن که من آقا سیداحمد را وکیل کنم که بروند حضرت عبدالعظیم (ع) صیغه عقد را بخوانند. آقا هم برادرش آقای پسندیده را وکیل می‌کنند.» من مکثی کردم و بعد گفتم: «قبول دارم.» به این ترتیب، رفتند و صیغه عقد را خواندند.

منبع: یادگاہ جماران

گفت و گو با فریده غیرت، وکیل پایه یک دادگستری

مهریه‌ها باید در حد یک نماد باقی بماند

امروز کار می‌کند، تحصیلات بالا داشته و در اجتماع حضور دارد، نیازی به مهریه ندارد و می‌تواند از پس اداره زندگی‌اش بر بیاید. البته ما تعداد زیادی از زنان را داریم که برای زندگی وابسته به همسر یا پدر برادر هستند اما فکر می‌کنم جامعه باید به وضعیتی دست پیدا کند که زنان کشورمان توانمند شوند. آن قدر که بتوانند از پس زندگی خود بر آیند و این فکر که مهریه می‌تواند حربه‌ای برای تأمین نیازهای مالی باشد، از بین برود.

این حرفی که شما می‌زنید یک تصویر ایده‌آل از جامعه و زن به ما می‌دهد. اما برای واقعی شدن این تصویر راه درازی در پیش است. در وضع کنونی چه باید کرد که مشکلات پیرامون مهریه حل شود؟

من موکلان زیادی داشتم که مهریه‌های سنگین، فقط کار را برایشان سخت‌تر کرده و روند جدایی را به تعویق انداخته است. این یک واقعیت است که یک زندگی در آستانه جدایی را مهریه یا هیچ چیز دیگری نمی‌تواند سروسامان بخشد. خیلی خوب بود اگر زن و مرد قبل از ازدواج به این باور می‌رسیدند که زندگی مشترک یک جور معامله است که همه چیز به تساوی باید در آن رعایت شود. در واقع هیچ کدام بر دیگری رجحان ندارد و مهریه و حق طلاق و خیلی از مسائل نباید در جهت آزار رساندن و اهرم فشار استفاده شود. همه چیز باید بین زن و مرد مساوی باشد تا بتوان یک زندگی را با آرامش ادامه داد و گرنه وقتی آرامش به هم می‌خورد، دیگر مهریه و حق طلاق و نفقه هیچ کاری از پیش نمی‌تواند برد.

نظر تان درباره مهریه‌های عجیب و غریبی که مد شده، چیست؟

مهریه‌های عجیب و غریب هیچ وجاهت قانونی ندارند. اصلاً یکی از شروط مهریه، عینیت داشتن است؛ در صورتی که خیلی از مهریه‌ها عینیت ندارند. سفره به دور دنیا یک مهریه عجیب است، از طرف دیگر بعضی‌ها کلیه آقای داماد را مهر قرار می‌دهند یا صد کیلو بال مگس. هیچ دفتر ازدواجی نباید این مهریه‌ها را ثبت کند اما متأسفانه این کار صورت می‌گیرد و خیلی هم همه‌گیر شده است. باور کنید خیلی از کسانی که این چیزها را مهریه قرار می‌دهند، نتوانستند زندگی مشترک طولانی داشته باشند و خیلی زود جدا شده‌اند.

این روزها خیلی از دخترها ترجیح می‌دهند که حق طلاق و تحصیل و حضانت بچه را بگیرند و در عوض مهریه نداشته باشند. شما فکر می‌کنید نداشتن مهریه تا چه اندازه کار درستی است؟

من به‌شخصه یکی از کسانی هستم که موافق این کارم. مهریه در واقع همیشه یک اهرم فشار برای زنانی بوده که درخواست طلاق داشتند اما همسرانشان رضایت به این کار نمی‌دادند. همان‌طور که می‌دانید در کشور ما حق طلاق و دیگر حقوق برای مردهاست و اگر زنی درخواست طلاق بدهد، باید برخی موارد مثل اعتیاد همسر یا ندادن نفقه را ثابت کند تا دادگاه اجازه طلاق را صادر کند. از طرف دیگر، ثابت کردن این موارد بسیار سخت است چون راه‌های زیادی وجود دارد که می‌توان اعتبار را کتمان یا نامود کرد که نفقه‌ندان یک خیال باطل است. به همین دلیل کار برای زن سخت می‌شود و ممکن است وضع نتواند طلاق بگیرد. مهریه در این مواقع می‌تواند تا حدودی راهگشا باشد، البته نه همیشه. مهریه‌های سنگین هم معمولاً کاری از پیش نمی‌برد چرا که راه‌های دیگری هم وجود دارد که مرد می‌تواند از دادن مهریه سر باز کند. به همین دلیل من معتقدم، اصولاً مهریه کارکرد چندانی در جامعه ما ندارد و چه بهتر که زن و مرد به حقوق تساوی دست پیدا کنند و مهریه به‌عنوان یک نماد باقی‌بماند.

اما خیلی از مردها مخالف این موضوع هستند و ترجیح می‌دهند مهریه سنگین بپردازند اما حق طلاق را به زن ندهند.

به زن به این معنا نیست که این حق از مرد سلب می‌شود بلکه به این معناست که در حقوق مختلف مثل تحصیل و داشتن شغل و حضانت بچه و طلاق یک وضع تساوی می‌رسند. در مقابل آن مهریه‌سنگین هیچ‌وقت کاری از پیش نبرده است جز این که مردهای زیادی را به زندان انداخته و دعاها را شدت بخشیده. شما حتی یک نمونه هم نمی‌توانید پیدا کنید که مهریه سنگین، خوشبختی فراهم کرده باشد. در سال‌های گذشته، مهریه‌های عجیب و بالا فقط بنیان خانواده را برهم زده است و در هر حالتی به‌جز ضرر هیچ چیزی برای زوجین باقی‌بماند.

مهریه به بالا، مردی را از طلاق دادن منصرف می‌کند که به هیچ وجه چنین نیست. مرد اگر تمایلی به زندگی نداشته باشد، به هر راهی متوسل می‌شود که همسرش را طلاق بدهد. اگر سکه مهریه باشد که مهریه را می‌پردازد و اگر ۱۵۰۰ سکه مهریه باشد، باز با روش‌های مختلف می‌تواند زندگی را ایجاد کند که زن رضای

به طلاق شود. آن طرف قضیه هم صادق است. زنی که زندگی برایش جهنم شده، حاضر است هزار سکه‌اش را ببخشد و طلاق بگیرد و پای این زندگی نماند. در صورتی که برای گرفتن مهر هم یا فشاری کند، قانون تنها به او اجازه می‌دهد که ۱۰ سکه

نگاه ۲

شهید حاج یونس زندگی آبادی

بریده‌هایی از ازدواج حاج یونس

ولادت: ۱۳۴۰ کرمان
شهادت: ددی‌ماه ۱۳۶۵، عملیات کربلای ۵
شغل نظامی
سمت: فرمانده تیپ امام حسین (ع) لشکر ۴۱
ثالثه:
بریده یک: یک بره بزرگ آورد بیرون و بسم‌الله گفت. شرایطش را نوشته بود همه‌اش از جبهه و مأموریت و مجروحیت و شهادت گفته بود و این که من باید با شرایط سخت حاج یونس بسازم تا با هم ازدواج کنیم. شرط کرده بود مراسم عقد توی مسجد باشد.

بریده چهار: سه روز قبل از محرم عروسی کردیم. وضو گرفتیم و دعای کمیل، توسل و زیارت عاشورا خواندیم. گفت: من دعا می‌کنم تو آمین بگو. اول شهادت، دوم حج تا گهائی و سوم این که بچه اولش پسر باشد و اسمش را بگذارد مصطفی. همه‌اش مستجاب‌شد.

نگاه ۳

مقایسه نرخ مهریه ایران با چند کشور اسلامی و آسیایی

میانگین نرخ مهریه در کشور هند از اقوام مختلف از ۱۰۰ هزار تا یک میلیون و ۵۰۰ روپیه هند برابر با ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار تا ۳۶ میلیون تومان متغیر است. در کشور جمهوری آذربایجان میانگین نرخ مهریه ۲ هزار رمت برابر با ۳ میلیون تومان است. در کشور چین به‌ویژه منطقه اومچی نرخ مهریه چیزی حدود ۱۰۰ هزار یوان معادل ۲۰ میلیون تومان است که در مناطق مختلف و قومیت‌های مختلف تغییر می‌کند. در کشور ترکیه میانگین نرخ مهریه ۳۵ هزار لیره یا حدود ۲۵ میلیون تومان است. در کشور عمان میانگین نرخ مهریه حدود ۱۰ هزار ریال این کشور به پول کشور ما برابر با ۲۷ میلیون تومان است، همچنین باید گفت: در برخی کشورها مانند یونان و ایتالیا نیز چیزی به نام پیشگشی که به سادگی فراهم می‌شود وجود دارد.

با یک بررسی اجمالی در دیگر کشورهای اسلامی و سایر نقاط جهان به این نتیجه می‌رسیم که نه تنها نرخ مهریه با سکه تعیین نمی‌شود بلکه عرف این نرخ‌ها بسیار پایین‌تر از کشورمان است. امروزه مهریه‌های سرسام‌آور به مشکل اساسی برای برخی خانواده‌های ایرانی تبدیل شده و این در حالی است که تعیین و درج نرخ مهریه‌های کلان باعث بهم ریختن کنسون گرم خانواده‌ها شده و حتی بالا رفتن بهای سکه و طلا در ماه‌های سال گذشته این موضوع را تشدید کرده است به همین منظور قصد داریم به بررسی انواع نرخ مهریه در کشورهای اسلامی و آسیایی بپردازیم. میانگین نرخ مهریه در عربستان با سکه طلا تعیین نمی‌شود و عرف مهریه در این کشور ۱۴ هزار دلار برابر با ۱۸ میلیون تومان است حتی در روزنامه‌های عربستانی نسبت به مهریه ۵۰ هزار دلاری برابر با ۶۲ میلیون تومان در سال گذشته انتقادات زیادی کردند.

سند رسمی ازدواج، درخواست مهریه از مرد مشروط به داشتن مال و توانایی مرد در پرداخت مهریه است؛

مطابق قانون جدید خانواده، برای نپرداختن مهریه بیش از ۱۰ سکه، مرد باید داشته نمی‌شود. از سال ۱۳۷۷ با تصویب قانون محکومیت‌های مالی و تأمین از صدور رأی وحدت رویه مبنی بر امکان طرح ادعای اعسار (نا توانی و تنگدستی) برای پرداخت مهریه پیش از توقیف و بازداشت مرد بدهکار مهریه، امکان بازداشت همه محکومان مالی - از جمله محکومان به پرداخت مهریه - به استناد آن قانون فراهم شده بود. اما با صدور رأی مذکور و اثبات یا احراز اعسار بسیاری از مردان بازداشت ایشان تا زمان اثبات دارا شدن آنها منتفی می‌شود اما قانونگذار این بار این تهدید قانونی را برای وصول مهریه‌های تا ۱۱۰ سکه طلاق زنده کرده است؛

مهریه را می‌توان به اصطلاح بخشید یا بذل کرد، (بذل به معنی بخشش به کار برده می‌شود) به هر شکل و روشی که قابل اثبات و مستند باشد زن می‌تواند تمام یا بخشی از مهریه را به همسرش ببخشد یا از دریافت آن صرف‌نظر کند، در عین حال قانونگذار در ازدواج دائم این حق را برای زن پیش‌بینی کرده است تا پیش از دریافت مهریه بتواند از انجام وظایف خود به‌عنوان همسر خودداری کند.

۱۰ نکته حقوقی در مورد مهریه

- ۱- مهریه مالی است که هنگام عقد ازدواج مرد متعهد می‌شود به همسر (زوجه) خود بپردازد. این مال می‌تواند به صورت نقدی (وجه رایج کشور)، سکه و طلا، سایر اموال منقول یا غیر منقول (ملک، خانه یا آپارتمان) باشد. این مال به‌عنوان دین و بدهی بر عهده زوج قرار دارد.
- ۲- مهریه هم‌زمان با انعقاد ازدواج در سند رسمی ازدواج (نکاح‌واژه عربی پیمان زناشویی است) ثبت می‌شود. از مهم‌ترین ویژگی‌های این سند رسمی این است که لازم‌الاجراست. یعنی با درخواست زن از دفتر خانه تنظیم سند ازدواج برای اجرای تعهدات آن از جمله مهریه، می‌توان به‌عنوان مثال، مال موضوع مهریه را از همسر (مرد) درخواست کرد و مراجعه به دادگاه برای این کار الزامی نیست؛
- ۳- مهریه از طریق ارایه دادخواست به دادگاه عمومی حقوقی خانواده هم قابل مطالبه است. زن می‌تواند در صورت تمایل با نوشتن خواسته خود توسط خود یا مشاور و وکیل دادگستری در فرم مخصوص (همان دادخواست) از دادگاه محل سکونت خود یا همسرش درخواست کند که حکم الزام همسر را به پرداخت مهریه صادر کند؛
- ۴- همچنین مهریه را می‌توان پس از صدور اجراییه از طریق اداره اجرای اسناد رسمی دریافت کرد. با صدور برگ اجراییه از دفتر خانه تنظیم سند رسمی، متقاضی مهریه می‌تواند به اداره اجرای اسناد رسمی ثبت مراجعه و با معرفی نشانی مرد (همسر) درخواست وصول مهریه را ارائه کند. چنانکه می‌تواند مالی از مرد مانند حساب بانکی، پلاک ثبتی، سهم‌یاختی طلب قطعی وی را از دیگران برای توقیف و وصول مهریه معرفی کند؛
- ۵- در سند رسمی ازدواج معنی عندالمطالبه، امکان درخواست دریافت مهریه در هر زمان است. شرط نوشتن این عبارت در سند رسمی ازدواج که به امضای همسر (مرد) رسیده باشد، زن هر وقت بخواهد می‌تواند مهریه را از مرد بخواهد؛
- ۶- در سند رسمی ازدواج عدالتاً استطاعه یعنی شرط درخواست پرداخت مهریه در ا بودن مرد است. در صورت استفاده از این عبارت در متن